

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ, Δ/ΝΗ 2006/1371)

Δημόσια έργα. Αναθεώρηση και πληρωμή των ασφαλικών εργασιών. Η διάταξη του άρθρου 23 παρ. 10 του Ν. 3212/2003 που καταργεί το δικαίωμα των αναδόχων που βρίσκονταν στο στάδιο της εκτέλεσης κατά την ισχύ του Ν. 2940/2001 να ζητήσουν τον ευνοϊκότερο τρόπο αναθεώρησης της παρ. 11 του άρθρου 10 του Ν. 1418/1984, δεν αντιβαίνει στις διατάξεις του Συντάγματος ούτε της ΕΣΔΑ, αφού η αναδρομική κατάργηση επιβάλλεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Η ρύθμιση καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς δίκες εφόσον δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση. Μηνιαία προθεσμία έγκρισης του λογαριασμού. Η ρύθμιση δεν ισχύει για λογαριασμούς που δεν είναι νόμιμοι, όπως εκείνοι που συντάχθηκαν με βάση διάταξη που καταργήθηκε αναδρομικά. Απορρίπτει αναίρεση κατά της υπ' αρ. 121/2004 απόφασης Εφετείου Κέρκυρας.

Αριθμός 1127/2006

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
Α΄ Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές : Δημήτριο Σουλτανιά, Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Ιωάννη Βερέτσο, Χρήστο Γεωργαντόπουλο, Βασίλειο Ρήγα και Ιωάννη Παπανικολάου, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 20 Φεβρουαρίου 2006, με την παρουσία και της Γραμματέως Ελένης Γιαννέλη, για να δικάσει μεταξύ :

Της αναιρεσείουσας : Κοινοπραξίας με την επωνυμία «.....», η οποία εδρεύει στον Άλιμο Αττικής και εκπροσωπείται νόμιμα, που αποτελείται από τις εταιρείες : α)..... και β)....., που εδρεύουν στον Άλιμο και εκπροσωπούνται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Γεώργιο Δαούτη.

Της αναιρεσίβλητης : Ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στη Θέρμη Θεσσαλονίκης και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Αντώνιο Νεδελκόπουλο.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 3-12-2002 προσφυγή- αγωγή της ήδη αναιρεσείουσας, που κατατέθηκε στο Εφετείο Κέρκυρας και εκδόθηκε η 121/2004 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου Την αναίρεση της απόφασης αυτής ζητεί η αναιρεσείουσα με την από 8 Οκτωβρίου 2004 αίτησή της.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Ιωάννης Παπανικολάου ανέγνωσε την από 6 Φεβρουαρίου 2006 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της αναίρεσης. Ο πληρεξούσιος της αναιρεσείουσας ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, ο πληρεξούσιος της αναιρεσίβλητης την απόρριψή της και καθένας την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Ι.- Στο άρθρο 10 του ν. 1418/1984 «Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων», όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 6 παρ. 21 του ν. 2052/1992 και 2 παρ. 15 και 16 του ν. 2229/1994, που αναφέρεται στις αναθεωρήσεις των συμβατικών τιμών κάθε σύμβασης δημόσιου έργου, προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ. 3 του ν. 2940/2001 (ΦΕΚ Α-180/6-8-2001) παράγραφος 11, αφού έγινε αναρίθμηση της παραγράφου 11 που υπήρχε σε 12. Στην Αιτιολογική Έκθεση (Εισηγητική) του ν. 2940/2001, αναγράφεται ότι στην εν λόγω νέα παράγραφο (11η)

αντιμετωπίζεται το θέμα των συνεχών διακυμάνσεων της τιμής της ασφάλτου σε σχέση με την καταβαλλόμενη στους αναδόχους δημοσίων έργων αποζημίωσης, που σε αρκετές περιπτώσεις υπολείπεται του πραγματικού κόστους και ότι για την αντιμετώπιση του θέματος γίνεται παρέμβαση στον τρόπο πληρωμής των ασφαλικών εργασιών και στο μηχανισμό της αναθεώρησης των τιμών. Με τη νέα αυτή παράγραφο, που νομοτεχνικά εισάγει ειδική αυτοτελή διάταξη νόμου, ρυθμίζεται ειδικώς, από το Γ` τρίμηνο του 1999 και εφεξής η πληρωμή και η αναθεώρηση της συμβατικής τιμής των ασφαλικών εργασιών, όταν σε αυτήν περιλαμβάνεται και η αξία της ασφάλτου, προβλέπονται οι μαθηματικοί τύποι υπολογισμού κάθε επιμέρους περίπτωσης και ορίζεται ότι οι ανάδοχοι των εργολαβιών αυτών μπορούν να δηλώσουν στη διευθύνουσα το έργο υπηρεσία, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ότι επιμένουν στους συμβατικούς όρους για την πληρωμή και τον υπολογισμό της αναθεώρησης των ασφαλικών εργασιών, οπότε, στην περίπτωση αυτή, ο υπολογισμός και η πληρωμή της αναθεώρησης εξακολουθούν να διέπονται από τις μέχρι τότε ισχύουσες διατάξεις. Σε αντίθεση με την αναδρομικότητα που δίδεται στη ρύθμιση αυτή της νέας παραγράφου 11, αφού παρέχεται με την ίδια (παρ. 11) δικαίωμα στο ανάδοχο προηγούμενης του ν. 2940/2001 εργολαβίας να προτιμήσει το νέο τρόπο αναθεώρησης της συμβατικής τιμής των ασφαλικών εργασιών από το τρίτο τρίμηνο του 1999 και εφεξής, αν είναι ευνοϊκότερος γι' αυτόν και σε βάρος των κτηθέντων ενοχικών δικαιωμάτων του αντισυμβαλλομένου του, το άρθρο 8 του ν. 2940/2001, που έχει ως τίτλο «μεταβατικές διατάξεις» ορίζει στην παράγραφο 9, ότι οι διατάξεις του άρθρου 2 του νόμου αυτού (στις οποίες συγκαταλέγεται και η προαναφερόμενη της παραγράφου 3) εφαρμόζονται στις δημοπρασίες για την επιλογή αναδόχων εκτέλεσης δημοσίων έργων, οι οποίες διενεργούνται με βάση διακηρύξεις που δημοσιεύονται ένα μήνα μετά την έναρξη ισχύος του. (Κατά το άρθρο 10 του ν. 2940/2001, η ισχύς αυτού «αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του», ο εν λόγω δε νόμος δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α` αρ. 180 της 6-8-2001). Η μεταβατική αυτή διάταξη του άρθρου 8 παρ. 9 του ν. 2940/2001 συμπορεύεται και με τις μεταβατικές ρυθμίσεις του άρθρου 27 του ν. 1418/1984, καθώς και με εκείνες του άρθρου 61 του ΠΔ 609/1985 (κατασκευή δημοσίων έργων), περί έναρξης εφαρμογής διατάξεων του ν. 1418/1984 και του τελευταίου αυτού διατάγματος. Πράγματι από τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 1418/1984 και 61 του πδ 609/1985 σαφώς συνάγεται, ότι, μεταξύ των άλλων διατάξεών τους, οι οποίες εφαρμόζονται στις συμβάσεις έργων που θα καταρτισθούν ύστερα από δημοπρασίες οι οποίες θα γίνουν ή κατόπιν προσφορών που θα υποβληθούν από την 1η Φεβρουαρίου 1986 και εφεξής (ήτοι μετά την ισχύ τους) συγκαταλέγονται και εκείνες περί αναθεώρησης των τιμών των άρθρων 10 του ν. 1418/1984 και 41 του πδ 609/1985. Εξ άλλου, με την παρ. 10 του άρθρου 23 του ν. 3212/2003 (ΦΕΚ Α` 308/24-31/12/2003), η οποία ισχύει από τις 31-12-2003, που δημοσιεύτηκε ο νόμος αυτός στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (αρ. 24 ν. 3212/2003) ορίζεται ότι: «Η παράγραφος 11 του άρθρου 10 του ν. 1418/1984, όπως προστέθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 2 του ν. 2940/2001, καταργείται από τότε που ίσχυσε και για την πληρωμή και αναθεώρηση των ασφαλικών εργασιών εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις για την αναθεώρηση των συμβατικών τιμών, που προβλέπονται στο ν. 1418/1984. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς δίκες, εφόσον δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση, καθώς και στις συμβάσεις για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί βεβαίωση περάτωσης των εργασιών. Τυχόν καταβληθέντα ποσά σε εφαρμογή της καταργούμενης διάταξης δεν αναζητούνται». Συνεπώς, με τη διάταξη αυτή καταργήθηκε από τότε που ίσχυσε (αναδρομικώς) η διάταξη του άρθρου 10 παρ. 11 του ν. 1418/1984, η οποία (παρ. 11) είχε προστεθεί με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 3 του ν. 2940/2001, που καθόριζε ειδικά τον τρόπο πληρωμής και αναθεώρησης των ασφαλιστικών εργασιών από το Γ` τρίμηνο του 1999 και εφεξής, και πλέον εφαρμόζονται, από τότε που ίσχυσε η καταργούμενη διάταξη και εντεύθεν για την πληρωμή και αναθεώρηση των ασφαλικών εργασιών, οι γενικές διατάξεις για την αναθεώρηση των συμβατικών τιμών του ν. 1418/1984 και του πδ 609/1985, ακόμη δε και στις εκκρεμείς δίκες, εφόσον δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση, καθώς και στις συμβάσεις για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί βεβαίωση περάτωσης των εργασιών. Εστω δε και αν έχει επέλθει αυτοδίκαιη έγκριση του λογαριασμού που συντάχθηκε με βάση την αναδρομικώς καταργούμενη ως άνω διάταξη, λόγω παρόδου άπρακτης της μηνιαίας προθεσμίας των άρθρων 5 παρ. 8 του ν. 1418/1984

και 40 παρ. 7 του π.δ. 609/1985, αφού και στην περίπτωση αυτή αίρεται αναδρομικώς η νομιμότητα του σχετικού λογαριασμού, ήτοι από της συντάξεώς του, με την επιφύλαξη της απαγόρευσης αναζήτησης τυχόν καταβληθέντων ποσών σε εφαρμογή της καταργούμενης διάταξης. Περαιτέρω, το άρθρο 2 ΑΚ εκφράζει τη γενικότερη αρχή του δικαίου, περί μη αναδρομικότητας των νόμων, που αποβλέπει στην κατά το δυνατό βεβαιότητα των δικαιωμάτων, στην ασφάλεια των συναλλαγών και στη σταθερότητα δικαίου, η οποία (αρχή) όμως δεν κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα και έτσι η διάταξη αυτή (ΑΚ 2) δεν έχει αυξημένη τυπική ισχύ.

Επομένως, ο νομοθέτης δεν εμποδίζεται, κατ' αρχήν, να προσδώσει στο νόμο αναδρομική δύναμη, με περιορισμό τη μη προσβολή συνταγματικώς προστατευόμενων δικαιωμάτων. Στο νόμο μπορεί να δοθεί αναδρομική δύναμη ρητώς (π.χ. Εισ. Ν ΑΚ 16,19) ή σιωπηρώς (έμμεσα), όταν, δηλαδή, από την έννοια και το σκοπό του συνάγεται νομοθετική βούληση περί αναδρομικής ισχύος του, ώστε να ρυθμιστούν και περασμένα γεγονότα ή σχέσεις του παρελθόντος. Εξαιρέσεις από το επιτρεπτό της αναδρομικής ισχύος του νόμου προβλέπονται στο Σύνταγμα (Σ 7 παρ. 1, 78 παρ. 2). Από την απόλυτη απαγόρευση στο Σύνταγμα της αναδρομικότητας αυτών των κατηγοριών νόμων συνάγεται, ότι στις άλλες περιπτώσεις η αναδρομική ισχύς είναι μεν επιτρεπτή, δεν μπορεί, όμως, να υπερβεί τα όρια που θέτουν τα άρθρα 4 και 17 του Συντάγματος, καθώς και οι υπερνομοθετικής ισχύος (άρθρο 28 παρ. 1 Σ) διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ και 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, που κυρώθηκαν συγχρόνως με το ν.δ. 53/1974. Ειδικότερα με την τελευταία διάταξη (άρθρο 1 Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ) ορίζεται ότι «παν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται ειρηνικής απολαύσεως των αγαθών του. Ουδείς δύναται να στερηθεί των αγαθών αυτού ει μη δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπόμενους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους. Αι προαναφερόμεναι διατάξεις ουδαμώς θίγουν το δικαίωμα παντός Κράτους όπως εφαρμόση νόμους ούς ήθελε κρίνει αναγκαίους προς έλεγchon της χρήσεως της ιδιοκτησίας συμφώνως προς το γενικόν συμφέρον ή προς εξασφάλισιν της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων». Με τη διάταξη αυτή κατοχυρώνεται ο σεβασμός της περιουσίας του προσώπου, που περιλαμβάνει όχι μόνον τα εμπράγματα αλλά και όλα τα περιουσιακά φύσεως δικαιώματα, καθώς και τα κεκτημένα οικονομικά συμφέροντα. Καλύπτονται έτσι και τα δικαιώματα (απαιτήσεις) ενοχικής φύσεως, είτε αναγνωρισμένα με δικαστική ή διαιτητική απόφαση, είτε γεννημένα κατά το εθνικό δίκαιο, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία, με βάση το ισχύον κατά το χρόνο της προσφυγής στο δικαστήριο δίκαιο, ότι μπορούν να ικανοποιηθούν. Μόνον δε για λόγους δημόσιας ωφέλειας μπορεί να στερηθεί την περιουσία του φυσικό ή νομικό πρόσωπο (πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου: Pressos Compania Naviera S.A. κ.α. κατά Βελγίου, (Α332): (1995), παραγρ. 28 επ., Pine Valley Development κατά Ιρλανδίας (Α222): (1992), παραγρ. 51, κ.α. Ομοίως. Ολ ΑΠ 40/1998, ΑΠ 974/2003). Δηλαδή, μέσω της αναδρομικής ισχύος του νόμου είναι δυνατόν να επέρχεται απόσβεση ή κατάργηση δικαιωμάτων που έχουν απονεμηθεί με προγενέστερο νόμο, μόνον εφόσον η κατάργηση ή απόσβεση επιβάλλεται για λόγους δημόσιας ωφέλειας, ήτοι για λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημόσιου συμφέροντος και εφόσον η αναδρομικότητα αυτή δεν προσκρούει στην αρχή της ισότητας, που συμβαίνει όταν δημιουργούνται διακρίσεις χωρίς γενικότερο δημόσιο ή κοινωνικό συμφέρον. (Ολ ΑΠ 1067/1979, ΑΠ 188/2005). Εν προκειμένω, η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 23 παρ. 10 του ν. 3212/2003, η οποία καταργεί το ενοχικό δικαίωμα των αναδόχων δημοσίων έργων, που βρίσκονταν σε στάδιο εκτέλεσης κατά την ισχύ του ν. 2940/2001 (6-8-2001), να ζητήσουν ως τρόπο αναθεώρησης και πληρωμής της συμβατικής τιμής των ασφαλιστικών εργασιών (από το Γ' τρίμηνο του 1999 και εφεξής), εκείνον της παρ. 11 του άρθρου 10 του ν. 1418/1984, όπως προστέθηκε αυτή με το άρθρο 2 παρ. 3 ν. 2940/2001, γιατί ήταν ευνοϊκότερος γι' αυτούς, από τον ισχύοντα κατά τη δημοπρασία σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 1418/1984 (όπως ίσχυε πριν το ν. 2940/2001) και αν ακόμη για το δικαίωμα αυτό εκκρεμεί δίκη, με βάση την ισχύουσα κατά τον χρόνο της προσφυγής στο δικαστήριο ως άνω, υστέρως καταργηθείσα, διάταξη (έστω και αν η τελευταία στηρίζει λογαριασμό θεωρούμενο ως εγκριθέντα σύμφωνα με τα άρθρα 5 παρ. 8 ν. 1418/1984 και 40 παρ. 7 πδ 609/1985), εφόσον δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση, δεν αντιβαίνει στα άρθρα 17 του Συντάγματος, 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ και 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, αφού η αναδρομική κατάργηση ή απόσβεση αυτή

επιβάλλεται για λόγους δημόσιου συμφέροντος (δημόσιας ωφέλειας). Και επί πλέον γιατί, σύμφωνα με όρο της καταργητικής διάταξης, οι ενδιαφερόμενοι εργολήπτες δεν απώλεσαν το δικαίωμα αποζημίωσης (αναθεώρησης των συμβατικών τιμών), αλλ' απλώς τούτο θα προσδιορίζεται κατά περιεχόμενο (ποσοτικώς), από τότε που ίσχυσε η καταργούμενη διάταξη, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις για την αναθεώρηση των συμβατικών τιμών που προβλέπονται στο ν. 1418/1984. Ειδικότερα, το ενοχικό αυτό δικαίωμα, με την μορφή της έκτακτης αποζημίωσης, πέραν εκείνης που προβλέπεται από τις σχετικές γενικές διατάξεις του ν. 1418/1984, αποκτήθηκε από τους εργολήπτες δημοσίων έργων, περιλαμβανόντων συμβατικές ασφαλικές εργασίες, μετά από ειδική νομοθετική παρέμβαση υπέρ των συμφερόντων τους, υποχρεωτική για τους κυρίους των αντίστοιχων έργων, εναντίον των σχετικών όρων των διακηρύξεων, που απετέλεσαν τη βάση για τις δημοπρασίες επιλογής τους ή με αλλοίωση των προσφορών τους, με αυτόθροη συνέπεια την ύστερη, κατόπιν της νομοθετικής αυτής παρεμβολής, μερική μεταβολή των αντίστοιχων συμβατικών όρων των σχετικών συμβάσεων δημοσίων έργων και μάλιστα κατά μη δικαιολογημένη παρέκκλιση από τις πάγιες, σχετικά και με τους κανόνες αναθεώρησης των τιμών, μεταβατικές διατάξεις των άρθρων 27 ν. 1418/1984 και 61 πδ 609/1985, με τις οποίες στοιχείται και εκείνη, του άρθρου 8 παρ. 9 του ν. 2940/2001, χωρίς κανένα ορατό έκτακτο σπουδαίο προς τούτο λόγο εξισορρόπησης των εκατέρωθεν παροχών, μη δυνάμενο, μάλιστα, να αντιμετωπισθεί με τις μέχρι της νέας αυτής νομοθετικής ρύθμισης διατάξεις του ν. 1418/1984 και του πδ 609/1985.

Συνακόλουθα, η αναδρομικότητα του ενοχικού αυτού δικαιώματος των εν λόγω αναδόχων δημοσίων έργων ευλόγως προκάλεσε οικονομικοτεχνικά προβλήματα στα αντίστοιχα δημόσια έργα, λόγω απρόβλεπτης, κατά τη σύναψη των σχετικών συμβάσεων, μεταγενέστερης διατάραξης των προϋπολογισμών τους, σε στάδιο εξέλιξης της εκτέλεσης των έργων, με τη μορφή της αιφνίδιας, μη εμφανίζουσας δικαιολογία, αύξησης των δαπανών τους σε βάρος του δημόσιου ή κοινοτικού χρήματος, ή εκείνων (χρήματος) των εταιρειών οι οποίες αναθέτουν, επιβλέπουν κ.λ.π. δημόσια έργα, λειτουργούν χάριν του δημόσιου συμφέροντος και είναι επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (όπως είναι και η αναιρεσίβλητη κατ' άρθρο 5 παρ. 11 ν. 2229/1994) αλλά και σε βάρος της ομαλής και απρόσκοπτης εκτέλεσης των δημοσίων έργων, που περιλαμβάνουν ασφαλικές εργασίες, όπως προϋπολογίσθηκε το καθένα, εντεύθεν δε σε βάρος του δημόσιου συμφέροντος, ώστε να καθίσταται σαφές πως η παρ. 10 του άρθρου 23 ν. 3212/2003 υπηρετεί τη δημόσια ωφέλεια υπό το προεκτιθέμενο περιεχόμενό της. Αλλωστε, προφανώς για τους λόγους αυτούς δημόσιας ωφέλειας ο νομοθέτης κατάργησε αναδρομικά με το αρ. 23 παρ. 10 ν. 3212/2003 τη ρύθμιση του αρ. 2 παρ. 3 του ν. 2940/2001, δεχόμενος, έτσι, την αρχήθεν ανυπαρξία λόγων θέσπισης της τελευταίας, μεταξύ των άλλων και εκείνων που κατά τα άνω εκτίθενται στην Εισηγητική Εκθεση του ν. 2940/2001. Ακόμη, η ίδια διάταξη του άρθρου 23 παρ. 10 του ν. 3212/2003 δεν είναι ανίσχυρη ως αντίθετη προς την αρχή της ισότητας που καθιερώνεται στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος εκ μόνης της στέρησης, κατά τον αφηρημένο τρόπο που ορίζεται σ' αυτή, στους κυρίους των δημοσίων έργων του δικαιώματος να αναζητήσουν τα τυχόν επί πλέον εκτάκτως καταβληθέντα ποσά με βάση την καταργούμενη ως άνω διάταξη, σύμφωνα με τις ΑΚ 904 επ. Εκτός και αν υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, τις οποίες πρέπει να επικαλεσθεί και εναμφισβητήσει να αποδείξει ο προσφεύγων εργολήπτης, η αναδρομική κατάργηση του δικαιώματός του επί της μη καταβληθείσης σ' αυτόν εν λόγω έκτακτης αποζημίωσης, προσκρούει στη συνταγματική αρχή της ισότητας, λόγω του ότι έγινε καταβολή αυτής σε άλλον ορισμένο εργολήπτη, που δεν υποχρεούται να επιστρέψει τη ληφθείσα έκτακτη αυτή αποζημίωση, καίτοι πρόκειται περί ουσιαδώς ομοίων περιπτώσεων, χωρίς από τη διάκριση αυτή να εξυπηρετείται το γενικότερο δημόσιο ή κοινωνικό συμφέρον. Πέραν του ότι δεν αποκλείεται να μην υλοποιήθηκε το τυχαίο γεγονός που προϋποτίθεται στην κρίσιμη αυτή διάκριση για την εφαρμογή της, ήτοι να μην έτυχε να καταβληθεί η έκτακτη αυτή αποζημίωση κατά τη διάρκεια ισχύος της καταργούμενης διάταξης. Τέλος, με το λόγο αναιρέσης από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ (παραβίαση κανόνα του ουσιαστικού δικαίου) -που περιλαμβάνεται στους περιοριστικώς απαριθμούμενους λόγους αναιρέσης του άρθρου 13 παρ. 3, όπως ισχύει, του ν. 1418/1984- ελέγχονται τα σφάλματα του δικαστηρίου κατά την εκτίμηση του νόμου βασίμου της αγωγής ή των ισχυρισμών των διαδίκων, καθώς και τα νομικά σφάλματα κατά την

έρευνα της ουσίας της διαφοράς. Στην προκειμένη περίπτωση στην ένδικη από 3-12-2002 προσφυγή-αγωγή η προσφεύγουσα και ήδη αναιρεσείουσα Κοινοπραξία εκθέτει, κατ' επιτρεπτή επισκόπηση του εισαγωγικού αυτού δικογράφου από τον Άρειο Πάγο (ΚΠολΔ 561 παρ. 2), αλλά δέχεται και το Εφετείο στην προσβαλλόμενη απόφασή του, τα εξής κρίσιμα, για την έρευνα των λόγων της αναίρεσης, περιστατικά: Ύστερα από την από 25-10-1994 πρόσκληση-διακήρυξη του Ελληνικού Δημοσίου διεξήχθη δημοπρασία για την ανάδειξη αναδόχου του έργου «Κατασκευή τμήματος Εγνατίας Οδού από Λαδοχώρι (χ.θ. 1+000) έως Λυκοπόδι (χ.θ. 8+000) αρ. έργου 9371507 της Σ.Α.Ε. 071/2» προϋπολογισμού υπηρεσίας 10.620.000.000 δραχμών και η ίδια αναδείχθηκε τελικός ανάδοχος, εγκριθέντος του αποτελέσματος αυτής, που έγινε σύμφωνα με το άρθρο 10 του π.δ. 609/1985, με την με αριθ. Δ 1β/470/3/28-11-1995 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ. Όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του Δημοσίου, που απορρέουν από τη σύμβαση κατασκευής, παραχωρήθηκαν από το Δημόσιο στην καθής η προσφυγή και ήδη αναιρεσίβλητη ανώνυμη εταιρεία με την Δ1β/247/12/7-7-1996 απόφαση του πιο πάνω Υπουργού, και την 11-4-1997 υπεγράφη το εργολαβικό συμφωνητικό του έργου μεταξύ της αναιρεσείουσας και της αναιρεσίβλητης και η πρώτη ανέλαβε την εκτέλεση του έργου αντί εργολαβικού ανταλλάγματος 4.054.480.978 δραχμών, σύμφωνα με την προσφορά της, προσαυξανόμενο με ποσό 364.903.288 δραχμών για απρόβλεπτα έξοδα, επί πλέον δε 519.800.000 δραχμών για αναθεώρηση τιμών και 889.053.168 δραχμών για Φ.Π.Α. Την 18-12-2001 η αναιρεσείουσα με το έγγραφο της 3639.Η/18-12-2001 υπέβαλε στην αναιρεσίβλητη τον 45ο λογαριασμό, ο οποίος περιελάμβανε εκτελεσθείσες και πιστοποιηθείσες ασφαλικές εργασίες με τη νόμιμη αναθεώρησή τους, υπολογισθείσα σύμφωνα με τον τύπο αναθεώρησης του άρθρου 2 παρ. 3 του ν. 2940/2001, ο οποίος αφορά τις ασφαλικές εργασίες που εκτελούνται μετά το τρίτο τρίμηνο του έτους 1999. Η αναιρεσίβλητη με το υπ' αριθμ. ΥΟΟ/112/570.2/IF/COO2678 έγγραφο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, που κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα αυθημερόν την 29-1-2002, επέστρεψε για ανασύνταξη το λογαριασμό, διατυπώνοντας την άποψη πως δεν μπορεί να πληρώσει δαπάνη αναθεώρησης των ασφαλικών εργασιών σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3 του ν. 2940/2001. Στη συνέχεια, η αναιρεσείουσα εκθέτει στην προσφυγή της ότι ακολούθησε ατελέσφορα γι' αυτή όλη τη νόμιμη διαδικασία, διοικητικού χαρακτήρα, και διώκει να υποχρεωθεί η αναιρεσίβλητη, συμμορφούμενη με τις σχετικές για την πληρωμή και αναθεώρηση της συμβατικής τιμής των ασφαλικών εργασιών διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 3 του ν. 2940/2001 και εφαρμόζοντας αυτές να της καταβάλει το ποσό των 494.920,2 Ευρώ (αντίστοιχο των 168.644.068 δραχμών) πλέον ΦΠΑ 18% (ή όσο ήθελε προκύψει από τις τελικές επιμετρήσεις του έργου), με το νόμιμο τόκο από την σχετική όχληση (13-2-2002), άλλως από την κοινοποίηση της από 9-7-2002 αίτησης συμβιβασμού (9-7-2002), άλλως από την επίδοση της προσφυγής. Με το παραπάνω, όμως, περιεχόμενο και αίτημα η προσφυγή με την οποία διώκεται αξίωση, που στηρίζεται στην αναθεώρηση της συμβατικής τιμής των ασφαλικών εργασιών σύμφωνα με την παρ. 11 του αρ. 10 του ν. 1418/1984, όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ. 3 του ν. 2940/2001, δεν είναι νόμιμη καθόσον, όπως ανωτέρω εκτίθεται, οι διατάξεις της παρ. 11 του αρ. 10 του ν. 1418/1984, όπως αυτές προστέθηκαν με το άρθρο 2 παρ. 3 του ν. 2940/2001, στις οποίες και μόνον θεμελιώνεται η ένδικη αξίωση της προσφεύγουσας, καταργήθηκαν με την παρ. 10 του άρθρου 23 του ν. 3212/2003, αναδρομικά από τότε που ίσχυσαν και τα τυχόν δικαιώματα της αναιρεσείουσας που είχαν αποκτηθεί, για υπολογισμό της πληρωμής και αναθεώρησης της συμβατικής τιμής των ασφαλικών εργασιών, με βάση αυτές τις διατάξεις, έχουν αποσβεσθεί εκ του νόμου, μολονότι η υπό κρίση προσφυγή ασκήθηκε πριν από την κατάργηση της πιο πάνω διατάξεως, καθόσον, κατά τη ρητή ως άνω νέα νομοθετική επιταγή, η κατάργηση του τρόπου υπολογισμού της αναθεώρησης της συμβατικής τιμής των ασφαλικών εργασιών, που θεσπίσθηκε με το άρθρο 2 παρ. 3 του ν. 2940/2001, έχει εφαρμογή και στην παρούσα εκκρεμή δίκη, αφού συζητήθηκε για πρώτη φορά στο Εφετείο στις 16-1-2004, ήτοι υπό την ισχύ της παρ. 10 του αρ. 23 του ν. 3212/2003 και, επομένως, δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση επ' αυτής, ενώ δεν ζητείται, ούτε επικουρικά, ο υπολογισμός της αναθεώρησης της συμβατικής τιμής των ασφαλικών εργασιών με βάση τους σχετικούς συμβατικούς όρους και τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 1418/1984, όπως ίσχυαν πριν από την άνω καταργηθείσα διάταξη, καθώς και εκείνες του άρθρου 41 του πδ 609/1985. Η αναιρεσιβαλλόμενη, που απέρριψε την ένδικη προσφυγή-αγωγή ως νόμω αβάσιμη, δεν παραβίασε τη διάταξη του άρθρου 23 παρ. 10 του ν. 3212/2003, τα

δε περί του αντιθέτου υποστηριζόμενα στο δεύτερο λόγο αναίρεσης, με τα οποία αποδίδεται στην αναιρεσιβαλλομένη η πλημμέλεια, από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, ότι, δηλαδή, πρόκειται για μη εφαρμόσιμη, εν προκειμένω, διάταξη αφού η κατάργηση της παρ. 11 του αρ. 10 του ν. 1418/1984, όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ. 3 του ν. 2940/2001, δια του άρθρου 23 παρ. 10 του ν. 3212/2003, με αναδρομικότητα και επέκταση σε εκκρεμείς δίκες, άνευ τελεσιδικίας, (καίτοι κατά τον χρόνο της προσφυγής στο δικαστήριο ίσχυε η καταργηθείσα ως άνω διάταξη) με τον περαιτέρω ορισμό και μόνο, ότι τυχόν καταβληθέντα ποσά σε εφαρμογή της καταργούμενης διάταξης δεν αναζητούνται, δεν συμβιβάζεται με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 17 του Συντάγματος και 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, είναι αβάσιμα.

II.- Τα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 5 του ν. 1418/1984 και στην παρ. 7 του άρθρου 40 του πδ 609/1985 για την μηνιαία προθεσμία ελέγχου, διορθώσεως και εγκρίσεως των λογαριασμών από την Δ/σα Υπηρεσία, για δικαίωμα του αναδόχου προς απαίτηση τόκων για καθυστέρηση πληρωμής πέραν του μηνός από την μηνιαία προθεσμία εγκρίσεώς του, η άπρακτη πάροδος της οποίας συνεπάγεται τη σιωπηρή έκκριση του οικείου λογαριασμού (ΑΕΔ 8/2004), και για δικαίωμα διακοπής των εργασιών, τυγχάνουν εφαρμογής μόνον επί λογαριασμών που, άσχετα από την ουσιαστική βασιμότητα των κατέκαστα στοιχείων τους, πληρούν τους όρους νομιμότητάς τους, ενώ δεν εφαρμόζονται για λογαριασμούς που δεν έχουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για τη νομιμότητά τους (ΑΠ 1107/1997). Εν προκειμένω η αναιρεσιβαλλομένη αν και δέχθηκε ότι ο επίμαχος λογαριασμός υπεβλήθη από την αναιρεσείουσα στην αναιρεσίβλητη στις 18-12-2001 και δεν επεστράφη ούτε διορθώθηκε εντός μηνός, αλλά μετά την πάροδό του στις 29-1-2002, κατ' ορθή, στη συνέχεια, ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων 5 παρ. 8 του ν. 1418/1984 και 40 παρ. 7 του πδ 609/1985, σε συνδυασμό με το άρθρο 23 παρ. 10 του ν. 3212/2003, απέρριψε την προσφυγή, αφού δέχθηκε ότι στηρίζεται σε λογαριασμό που τελικά, κατά τον εν προκειμένω κρίσιμο χρόνο της συζήτησης στο Εφετείο της προσφυγής (16-1-2004), θεωρείται ότι εξ υπαρχής συνετάγη παράνομα, με βάση την, δια του άρθρου 23 παρ. 10 του ν. 3212/2003, αναδρομικώς καταργηθείσα από τότε που ίσχυσε διάταξη της παρ. 11 του αρ. 10 του ν. 1418/1984, όπως προστέθηκε αυτή με το άρθρο 2 παρ. 3 του ν. 2940/2001, ο δε περί του αντιθέτου από το άρθρο 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ πρώτος λόγος αναίρεσης, όπως εκτιμάται (όχι και από τον αριθ. 8 της ίδιας διάταξης) είναι αβάσιμος.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την από 8-10-2004 αίτηση της Κοινοπραξίας με την επωνυμία «.....» για αναίρεση της 121/2004 απόφασης του Πενταμελούς Εφετείου Κέρκυρας. Και

Καταδικάζει την αναιρεσείουσα στη δικαστική δαπάνη της αναιρεσίβλητης, την οποία ορίζει στο ποσό των χιλίων εκατόν εβδομήντα (1.170) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα την 1η Μαρτίου 2006. Και

Δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του στις 5 Ιουνίου 2006.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ